

Statsråd Hadia Tajik
Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Oslo, 20.12.2021

Unge funksjonshemmedes krav til statsbudsjettet 2023

Unge funksjonshemmede leverer med dette våre krav til statsbudsjettet 2023 på Arbeids- og sosialdepartementets områder.

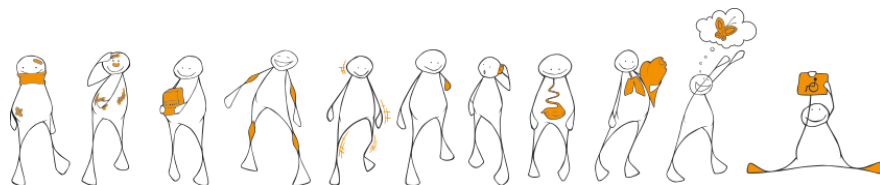
1. Ungdomsinnsats

Unge funksjonshemmede er svært positiv til ungdomsinnsatsen i NAV. Det er avgjørende at denne opprettholdes og styrkes også i 2023, særlig sett i lys av koronapandemien. De siste årene har koronapandemien skjøvet mange unge med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom enda lengre bort fra arbeidslivet. Det er svært viktig i tiden fremover å sørge for at dette utenforskapet ikke biter seg fast og blir langvarig. Behovet for en forsterket innsats er derfor stort. NAV sine ressurser til å drive saksbehandling og individuell oppfølging av ungdom må styrkes betydelig.

Ungdomsinnsatsen burde også ha unge uføre med restarbeidsevne som en av sine målgrupper. Mange unge uføretrygdete kan og vil jobbe, men opplever at det mangler stillinger som er fleksible og tilrettelagt for deres arbeidsevne. Dessverre er det slik i dag at mange unge opplever å bli «kvittert ut av systemet» når de får vedtak om uføretrygd. Dette er sløsing med menneskelige ressurser. Tilbud om arbeidsrettet bistand fra NAV kunne gi flere mulighet til å få en deltidsjobb og ta i bruk sin restarbeidsevne.

Som en del av ungdomsinnsatsen ber Unge funksjonshemmede regjeringen:

- *Styrke NAV med flere ressurser til å drive saksbehandling og individuell oppfølging.*

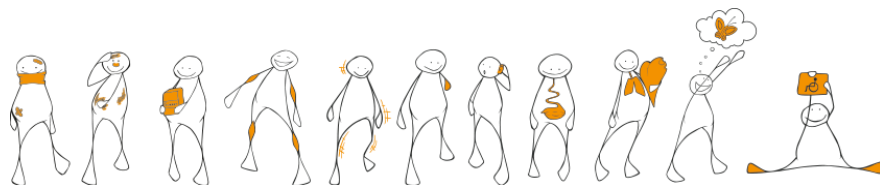
- Videreføre og styrke ungdomsinnsatsen i NAV, og sette av flere midler til økt oppfølging av ungdom med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom.
- Sikre tilbud arbeidsrettet bistand til unge på uføretrygd med restarbeidsevne.

2. Styrking av arbeidsmarkedstiltak

Som paraplyorganisasjon for ungdom med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom vet vi at utdanning er veien inn i arbeidslivet for de aller fleste av våre medlemmer. Unge funksjonshemmede mener derfor at høyere utdanning som arbeidsmarkedstiltak må styrkes, samt innlemmes i ungdomsinnsatsen. Vi vet at effekten av utdanning for sysselsetting er betydelig større for funksjonshemmede enn for befolkningen for øvrig. Samtidig er høyere utdanning som arbeidsmarkedstiltak lite brukt, og det er begrensninger i dagens regelverk som hindrer god og effektiv bruk av ordningen. Begrensninger i varighet gjør at man maks har mulighet til å fullføre en bachelorgrad på normert fulltid. For unge med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom vil ikke dette alltid være gjennomførbart. Mange kan eksempelvis ha behov for ekstra tid for å fullføre sin utdanning. Av alle landets studenter er det omtrent 50% som fullfører på normert tid. Det vil si at det er like vanlig å fullføre en bachelorutdanning på normert tid, som ikke. Behovet for endringer i ordningen er derfor stort.

Videre er Unge funksjonshemmede svært kritisk til kuttet i satsen for tiltakspenger som ble vedtatt i statsbudsjettet for 2022. Bevilgningen tilhørende kap. 634, post 76 ble redusert med 275 millioner kroner for å harmonisere satsen på tiltakspenger med minstesatsen for dagpenger. Samtidig ble bevilgningen under kap. 571, post 60 økt for å kompensere for merkostnader til økonomisk sosialhjelp vedtaket antas å gi. Vi mener et slikt forslag vil medføre at flere har behov for økonomisk sosialhjelp, samt at en svekket økonomisk situasjon bidrar til å gjøre veien ut i arbeid lenger. En slik reduksjon vil også ramme ungdom og unge voksne med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom. Dette er en gruppe som ikke nødvendigvis har noen tidligere inntekt å vise til, men samtidig ønsker seg ut i arbeid. Det pekes på at de som stod utenfor arbeidslivet før koronapandemien nå får ekstra vansker med å finne seg nytt arbeid. Vi mener derfor det er paradoks at arbeidslediges mulighet til å komme ut i arbeidslivet er svekket. For å gjøre avstanden til arbeidsmarkedet mindre, ikke større, mener vi satsen for tiltakspenger må økes til 2021-nivå.

For å styrke arbeidsmarkedstiltakene ber Unge funksjonshemmede regjeringen:

- Øke bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak, og prioritere ungdom med funksjonsnedsettelse i tildelingen av tiltaksplasser.
- Prioritere høyere utdanning som arbeidsmarkedstiltak, og fjerne alders- og varighetsbestemmelsene i regelverket som hindrer god bruk av ordningen.
- Øke satsen for tiltakspenger til minimum 2021-nivå.

3. Tiltak mot diskriminering i arbeidslivet

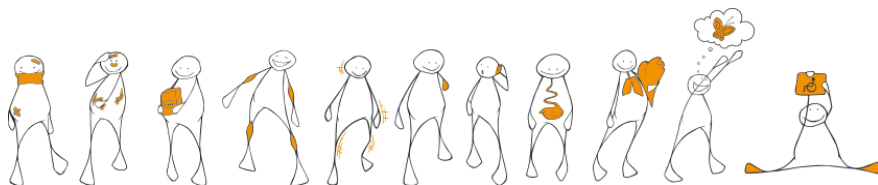
Våren 2021 leverte forskere ved OsloMet resultatene fra en omfattende studie som for første gang dokumenterer at funksjonshemmede møter systematisk diskriminering i jobbsøknadsprosesser. Resultatene fra studien er nedslående: rullestolbrukere har halvparten så stor sannsynlighet for å bli innkalt til intervju, selv med lik kompetanse. Dette bekrefter dessverre det vi allerede har visst lenge: funksjonshemmede møter omfattende diskriminering i arbeidslivet.

Vi mener derfor at det er et stort behov for tiltak for å adressere denne diskrimineringen. Diskriminering bunner ofte i fordommer og manglende kunnskap om funksjonsnedsettelse. Det er behov for holdningsendringer blant de som skal ansette: arbeidsgivere. Unge funksjonshemmede mener det er et stort behov for omfattende kunnskapsheving blant arbeidsgivere om funksjonshemmede som gruppe ut ifra et likestillingsperspektiv. Det å jobbe for økt sysselsetting blant funksjonshemmede nytter lite dersom arbeidsgivere ikke er villige til å ansette.

Unge funksjonshemmede ber regjeringen bevilge midler til en omfattende kompetanseheving blant arbeidsgivere, for å øke kunnskapen om funksjonshemmede som likestilte borgere og bekjempe vanlige fordommer funksjonshemmede møter i arbeidslivet.

4. Reversere innstramminger i AAP

De senere årene har Solberg-regjeringen gjennomført drastiske innstramminger og kutt i AAP-ordningen. Fra 1. januar 2021 ble det stilt strengere krav for å motta ytelsen, maksperioden ble redusert og NAV sin mulighet for skjønn ble innskrenket. Unge funksjonshemmede har lenge vært kritiske til disse innstrammingene. I stedet for å få flere i jobb har kuttene ført til at mange ungdom med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom kastes ut av ordningen før de er ferdig avklart hos NAV. Dermed står mange i dag uten aktivitet, oppfølging eller et økonomisk sikkerhetsnett. Dette er uverdigg, i tillegg

til at økonomisk usikkerhet ikke gjør veien inn i arbeidslivet kortere. Det er derfor på høy tid å reversere innstrammingsene.

Videre er vi kritiske til kuttet i AAP i statsbudsjettet for 2020, hvor minsteytelsen for unge under 25 ble sterkt redusert og ung ufør-tillegget ble fjernet. Vi stiller spørsmål ved hvorvidt den styrkede oppfølgingen av de samme ungdommene faktisk har nådd frem.

Unge funksjonshemmede ber regjeringen reversere innstrammingsene i AAP-ordningen fra 1. januar 2018, samt heve minsteytelsen for unge AAP-mottakere til 2G og gjeninnføre ung ufør-tillegget på 0,44G.

5. Styrke unge uføretrygdedes levekår

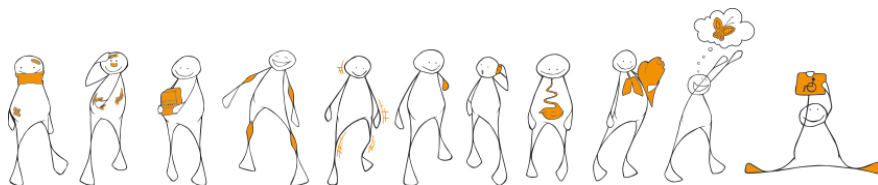
Vi ønsker å uttrykke vår bekymring for levekårene til unge som mottar uføretrygd. De senere årene har det blitt gjennomført flere kutt i helserelaterte ytelser. Unge funksjonshemmede vil på det sterkeste advare mot å innføre ytterligere innstramminger eller kutt, særlig i ytelsen til unge uføre. Ungdom med uføretrygd velger ikke selv å være langvarig syk, og dårlige økonomiske rammevilkår bidrar verken til bedre helse eller økonomisk trygghet for å kunne påta seg deltidsarbeid når helsen tillater det.

Dette er en gruppe som øker i antall, og vi deler bekymringen og viljen til økt innsats. Det er derimot viktig å understreke at innsatsen burde bestå av å gi bedre helsetjenester, sikre individuelt tilpassede velferdsordninger, skape en mer inkluderende skole, og gi bedre oppfølging fra NAV som treffer den enkeltes behov. Mange unge med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom kan og vil jobbe. Andre har en helse som betyr at de ikke kan delta i arbeidslivet. Det er viktig at begge gruppene sikres økonomiske levekår som gir et meningsfullt og verdig liv.

Unge funksjonshemmede ber regjeringen utvikle og sikre velferds- og skjermingsordninger som vil bedre den økonomiske situasjonen til unge som mottar uføretrygd.

6. Universell utforming i arbeidslivet

Svært mange unge med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom utestenges i dag fra arbeidslivet på grunn av manglende universell utforming. En undersøkelse fra Norges Blindforbund konkluderer med at en av tre svaksynte har sluttet eller må slutte i jobben på grunn av manglende universelt utformede IKT-systemer.

CRPD-komiteen har kritisert norske myndigheter for at det ikke stilles lovkrav om universell utforming av arbeidslivet, kun en plikt til individuell tilrettelegging. Vi mener dette må følges opp. Det må tas inn et krav i lovverket om universell utforming i alle deler av arbeidslivet – fysiske forhold, IKT, kommunikasjon og informasjon. Å innføre et slikt krav ville synliggjort at regjeringen mener alvor med målet om å få flere funksjonshemmede i arbeid.

Samtidig anerkjenner vi at det å universelt utforme arbeidslivet som helhet vil være kostnadsfullt, og vil kunne være særlig krevende å oppnå for små og mellomstore arbeidsgivere med begrensede ressurser. Derfor er vi tydelig på at staten må påta seg store deler av kostnadene tilknyttet utbedringen. Dette kan eksempelvis gjøres ved å opprette en tilskuddsordning som arbeidsgivere kan søke på for å oppfylle lovkravet.

Unge funksjonshemmede ber regjeringen innføre et krav om universell utforming av arbeidsplasser i likestillings- og diskrimineringsloven.

Anmodning om møte

Unge funksjonshemmede ber med dette om et møte med politisk ledelse i departementet for å gjennomgå våre krav til statsbudsjettet for 2023.

Med vennlig hilsen,

Ingvild Østli
Generalsekretær
Unge funksjonshemmede

Ingrid Thunem
Påtroppende styreleder
Unge funksjonshemmede

Kopi: Kulturdepartementet v/Kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen

